

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора філософії в галузі права, доцента

Дерев'янку Наталії Зеновійвни

на дисертацію

Шири Олександра Володимировича

**на тему «АДВОКАТУРА ЯК ІНСТИТУТ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА
ПРАВОВУ ДОПОМОГУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АДМІНІСТРАТИВНО-
ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ»**

**на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук
за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

Дисертація О.В. Шири відповідає основним вимогам до кваліфікаційної наукової праці і розкриває важливу тему адміністративно-правового регулювання функціонування та розвитку інституту адвокатури як ключового інституту реалізації права на правову допомогу через призму порівняльно-правового аналізу законодавства України та Польщі. Сучасний стан адміністративно-правового регулювання адвокатської діяльності потребує удосконалення з урахуванням найкращого позитивного зарубіжного досвіду правового регулювання у даній сфері суспільних відносин.

В процесі аналізу теоретико-методологічної основи дослідження адвокатської діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання автором приділено увагу історіографії та методології дослідження, акцентовано увагу на необхідності застосування цивілізаційного, антропологічного та синергетичного наукових підходів для аналізу проблемних питань правового регулювання адвокатської діяльності, впливу процесів євроінтеграції та глобалізації на розвиток адвокатури.

В роботі достатньо змістовно розкрито актуальні питання адміністративно-правового регулювання адвокатської діяльності в Україні. На увагу заслуговує авторська класифікація спільних принципів здійснення адвокатської діяльності в Україні та в Республіці Польща на загальноправові принципи (верховенства права, законності, рівності всіх перед законом та судом, презумпції невинуватості, справедливості) та принципи, що притаманні

адвокатській діяльності (принцип конфіденційності (збереження адвокатської таємниці), принцип монополії адвокатської професії у визначених законом сферах правозахисної та представницької діяльності, принцип свободи вибору форм та методів адвокатської діяльності, принцип незалежності адвоката в процесі здійснення професійної діяльності, принцип пріоритетності інтересів клієнта).

Змістовною є характеристика особливостей дисциплінарної відповідальності адвокатів в Україні та Польщі у підрозділі 2.3 дисертації. Зокрема, слушною є пропозиція О.В. Шири щодо доповнення переліку дисциплінарних стягнень, які можуть застосовуватись до адвоката в Україні, грошовим стягненням за вчинення дисциплінарного проступку по аналогії із відповідним переліком за польським законодавством. Автор справедливо зазначає, що враховуючи те, що адвокатська діяльність у більшості випадків має комерційний характер, тобто спрямована на отримання прибутку і по суті є різновидом підприємницької діяльності, юридичне закріплення можливості застосування до адвоката грошового стягнення за вчинення дисциплінарного проступку матиме не тільки виховний, але і матеріально-стимулюючий ефект, стане чинником утримання адвоката від вчинення дисциплінарних проступків в процесі виконання професійних обов'язків.

За результатами проведених наукових пошуків О.В. Шира визначає перспективні напрями удосконалення адміністративно-правових засад регулювання адвокатської діяльності в Україні з урахуванням позитивного досвіду Польщі.

На увагу, зокрема, заслуговує пропозиція автора запозичити позитивний досвід Республіки Польща щодо обов'язкового страхування цивільної відповідальності за шкоду, заподіяну адвокатом клієнту під час виконання своїх професійних обов'язків.

Проте, як і будь яка комплексна наукова праця, дисертація О.В. Шири не позбавлена певних дискусійних моментів, які потребують додаткової аргументації та обґрунтування.

По-перше, в підрозділі 1.1. дисертації автор приділяє увагу дослідженню історії становлення адміністративно-правового регулювання адвокатської діяльності в Україні та в Польщі. Проте, судячи з тексту, автором залишено поза увагою аналіз історії розвитку української адвокатури за радянських часів, коли не зважаючи на тиск адміністративно-командної системи, адвокати продовжували надавати правову допомогу населенню, виконувати свій професійний обов'язок.

По-друге, аналізуючи принципи адвокатської діяльності на сторінках 66-75 дисертації, автор пропонує авторську класифікацію спільних принципів адвокатської діяльності в Україні та Польщі, зокрема їх поділ на загальноправові принципи (верховенства права, законності, рівності всіх перед законом та судом, презумпції невинуватості, гуманізму, справедливості) та принципи, що притаманні адвокатській діяльності (принцип конфіденційності (збереження адвокатської таємниці), принцип монополії адвокатської професії у визначених законом сферах правозахисної та представницької діяльності, принцип свободи вибору форм та методів адвокатської діяльності, принцип незалежності адвоката в процесі здійснення професійної діяльності, принцип пріоритетності інтересів клієнта).

Такий підхід дисертанта є дискусійним, адже загальноправові принципи є загальними (навіть в силу своєї назви) для всіх учасників правовідносин, тому немає сенсу окремо відносити їх до принципів саме адвокатської діяльності.

По-третє, на сторінках 90-94 дисертації автор наводить огляд судової практики щодо окремих питань правового врегулювання адвокатської діяльності. В подальшому, аналізуючи актуальні питання адміністративно-правового регулювання адвокатської діяльності в Україні та Польщі в контексті євроінтеграційних процесів та процесів глобалізації, О.В. Шири продовжує огляд практики Верховного Суду на сторінка 104-116 дисертації і зазначає, що проаналізована судова практика має важливе значення для практичного вирішення актуальних питань правового регулювання адвокатської діяльності.

Не заперечуючи важливість аналізу правових позицій Верховного Суду, які стосуються різних аспектів адвокатської діяльності, слід зазначити, що судова практика є мінливою, тому більш доцільно було навести в роботі стисле узагальнення останніх правових позицій касаційних судів.

Проте, висловлені зауваження мають дискусійний характер і значною мірою не впливають на загальну позитивну оцінку роботи О.В. Шири.

Вищезазначене дозволяє зробити висновок про те, що дисертація на тему «Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльний адміністративно-правовий аналіз законодавства Польщі та України» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право є завершеною науковою працею, яка відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів», а її автор – Шира Олександр Володимирович – заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Офіційний опонент:

**доктор філософії в галузі права, доцент,
завідувач кафедри кримінально-правових
та адміністративно-правових дисциплін
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»**

Наталія ДЕРЕВ'ЯНКО

